

**CURSUL DE FORMARE TACCLE - PLEDOARIE
PENTRU ARTA DE A PEDA CU TIC**
Prof. Adriana PETROVICI și prof. dr. Angela Teodora SAVA

Abstract: The paper presents some ideas crystallized after pondering over the experience gained in the week from 6 to 13 April 2014, along with 31 colleagues from 12 European countries, at the training "Creating your own e-learning content in school education and adult education - TACCLE", held in the city of Urbino in Italy and organized by "GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap Internationalisation" - projects department of the Ministry of Education for Flemish Community of Belgium, in cooperation with the Association Training 2000 and L.I.T.I.S. "E. Mattei" from Urbino. In the second part of the paper, some arguments from the literature of specialty, less known, are recovered, about the causes of low motivation of the current generation of students for learning which confirm the necessity and usefulness of the participation of our colleagues, along with European colleagues, in courses promoting ICT training in teaching.

Keywords: motivation, e-learning, Information and Communication Technologies.

Rezumat: Lucrarea prezintă câteva idei cristalizate în urma reflectării asupra experienței parcurse în săptămâna 6 - 13 aprilie 2014, alături de 31 de colegi din 12 țări europene, la stagiul de formare „Creating your own e-learning content in school education and adult education - TACCLE”, desfășurat în orașul Urbino din Italia și organizat de „GO! Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap Internationalisation” - departamentul de proiecte al Ministerului Educație pentru Comunitatea Flamandă din Belgia, în colaborare cu Asociația Training2000 și L.I.T.I.S. “E. Mattei” din Urbino. În a doua parte a lucrării sunt valorificate câteva argumente din literatura de specialitate, mai puțin cunoscute, cu privire la cauzele motivării scăzute a actualelor generații de elevi pentru învățare și care confirmă necesitatea și utilitatea participării profesorilor români, alături de colegi europeni, la cursuri de formare care promovează TIC în procesul didactic.

Cuvinte-cheie: motivația, e-learning, Tehnologii Informaționale și de Comunicare.

Motto

*“Trebuie să îi pregătim pe elevi pentru viitorul **lor**, nu pentru trecutul **nostru**.”*

Ian Jukes

▪ ***TACCLE un curs de formare necesar și eficient***

Cursul TACCLE este destinat și util educatorilor, profesorilor și formatorilor din instituții de coordonare sau de formare a cadrelor didactice specializați în domeniul TIC - interesați să își îmbogățească cunoștințele și competențele de valorificare a TIC în scopul creșterii motivării, eficienței și caracterului formativ al învățării. TACCLE se adresează tuturor cadrelor didactice din țările Europei care au ajuns la convingerea că inserarea aplicațiilor și instrumentelor TIC în procesul de predare-învățare-evaluare nu reprezintă doar un simbol al modernității în educație, o consecință a informatizării și implicit a noilor paradigme pedagogice, ci un efect ce se impune obligatoriu, indiferent de disciplina predată sau nivelul colectivelor de elevi cu care se colaborează. Metaforic spus, *cursul TACCLE se adresează tuturor celor care doresc să învețe sau să se perfecționeze în arta de a preda cu TIC.*

Stagiul de formare organizat la Urbino a permis cursanților să exploreze un set de resurse TIC, accesibile gratuit, care fac posibilă combinarea elementelor de e-learning cu pedagogia tradițională și/ sau introducerea secvențelor de instruire online în scopul

facilitării demersului colaborativ al învățării dintre profesori și elevi, respectiv formatori și formabili. *Obiectivul general al cursului a fost inițierea cursanților în utilizarea resurselor TIC cu ajutorul cărora pot să motiveze și să eficientizeze învățarea prin elaborarea/dezvoltarea propriului conținut e-learning adaptat la particularitățile și nevoile colectivelor de elevi sau adulți.* La curs au fost prezenți profesori și formatori din Anglia, Belgia, Bulgaria, Cipru, Finlanda, Grecia, Italia, Malta, Olanda, Polonia, România și Suedia. În acest context european de formare am fost singurul participant din România și am reprezentat în calitate de profesor Liceul Tehnologic „V. Sav” și implicit învățământul românesc, iar în calitate de formator, CCD Neamț, Asociația „Formare STUDIA” din Iași www.formarestudia.ro și Rețeaua EDU Moodle România www.edu.moodle.ro.

Pentru îmbogățirea competențelor de bază ale cursanților, formatorii au folosit metode active și abordări pedagogice noi în simbioză cu exerciții de echipă adecvate. Prin conținuturile parcurse și aplicarea lor practică s-a reușit atingerea tuturor obiectivelor anunțate de organizatori:

- elaborarea unui scenariu didactic - lecție/sesiune de formare și organizarea unui e-portofoliu,
- folosirea adecvată a unui set de instrumente Web 2.0 cu scopul de a crește motivația învățării,
- eficientizarea metodelor de învățare interactive alternate/completate cu materiale multimedia,
- stimularea colaborării privind procesul de elaborare a materialelor digitale și schimbul de resurse deja create între participanții din diferite țări europene și practicieni ai diverselor medii educaționale, prin valorificarea oportunităților rețelelor Social Media.

Cursul a debutat cu prezentarea conceptului Training-Design/Proiectarea Instruirii (planul de lecție) utilizând Sisteme Informatice Multimedia și a aplicațiilor digitale cu care acesta poate fi realizat practic. S-a continuat cu prezentarea și accesarea unui set de instrumente Web 2.0 care pot eficientiza consistent un scenariu didactic. A urmat explicarea actualelor influențe ale rețelelor Social Media în învățare și demonstrarea practică a beneficiilor oferite de acestea ca „unelte” de marketing și/sau eficientizarea serviciilor educaționale prin facilitarea colaborării. Cursul s-a finalizat cu prezentarea și utilizarea platformei Mahara echipată informatic pentru elaborarea e-portofoliilor.

Am explorat și exersat practic cu formatorii și colegii de curs aplicația **eXe Learning** care permite crearea de scenarii didactice. Profesorii care nu au cunoștințele informatice necesare pentru elaborarea propriilor pagini web pot utiliza cu succes eXe Learning, aplicația fiind practic un editor HTML care generează pagini web specializate pentru e-learning. Calitatea informatică care face ca eXe Learning să fie o aplicație deosebit de utilă pentru realizarea materialelor didactice este faptul că permite fără dificultate combinarea textului cu imagini și elementele multimedia create anterior. Materialele elaborate cu aplicația **eXe Learning**² pot fi salvate atât ca pagini web și afișate prin intermediul

---

² <http://exelearning.org/>

browserelor Web (Internet Explorer, Mozilla, Gogle Chrom, etc.), dar și ca pachete SCORM (un standard pentru materiale de e-learning) ce pot fi importate în sisteme de management al învățării (LMS), de exemplu, platformele AeL sau Moodle. Compatibilitatea aplicației **eXe Learning** cu AeL și platforma Moodle este foarte importantă, deoarece aceasta sunt cele mai utilizate platforme de e-learning în mediul educațional românesc.

Am exersat crearea elementelor multimedia cu ajutorul unui set „prietenos” de instrumente - Web 2.0 (aplicații interactive și colaborative ale Internetului) cu ajutorul cărora scenariu didactic - lecția sau sesiunea de formare poate fi îmbogățită așa încât să trezească interesul elevilor/cursanților să motiveze învățarea și însușirea conținuturilor.

- **Audacity**³ - aplicație care facilitează crearea de fișiere audio și **Podcasting**⁴ - metodă de distribuție a fișierelor audio, dar și video în format multimedia.
- **LearningApps**⁵ - aplicație care susține procesele de învățare și predare prin module interactive ce pot fi create sau modificate on-line și integrate direct în conținuturile de învățare.
- **Khan Academy**⁶ - website educațional gratuit, util pentru exersarea abilităților necesare elevilor în studiul matematicii și care dispune de mii de resurse educaționale, oportunități de personalizare a învățării, peste 100.000 de probleme și exerciții, etc.
- **Storybird**⁷ - platformă educațională gratuită care permite cu ajutorul unei biblioteci de imagini crearea povestirilor în mod individual sau în colaborare și publicarea lor în timp real. Aplicația este și rețea socială oferind facilități pentru exprimarea sugestiilor și impresiilor despre povestiri și/sau continuarea lor în cadrul unui grup sau în întreaga comunitate a povestitorilor vizuali. Valorizarea creativității și imaginației utilizatorilor este caracteristica pedagogică dominantă a aplicației.
- **Edpuzzle**⁸ - aplicație on-line inovatoare care permite editarea oricărui video de pe Web așa încât să poată fi păstrate porțiunile utile scopului învățării și/sau adăugarea de observații și întrebări audio personalizate pentru grupul de elevi/studenti /adulti cu care se lucrează. Aplicația permite și crearea claselor virtuale, ceea ce face posibilă monitorizarea muncii individuale a membrilor grupului.
- **Symbaloo**⁹ - instrument on-line de organizare, marcare vizuală și accesare simplificată a unor resurse Web, identificate de utilizator ca fiind cele mai utile procesului de predare-învățare.

---

³ www.audacity.org

⁴ <http://www.podcasting-tools.com/>

⁵ <https://learningapps.org/>

⁶ <https://www.khanacademy.org/>

⁷ <https://storybird.com/>

⁸ <http://www.edpuzzle.com/>

⁹ <http://www.symbaloo.com/>

Ultimele două sesiuni de formare au fost destinate realizării și prezentării de portofolii online prin intermediul aplicației **Mahara**¹⁰ - platformă echipată complet în acest scop și care poate fi descărcată și instalată gratuit.

Întregul curs a impresionat prin excelența comunicare și organizare, calitatea conținuturilor, profesionalismul și competența formatorilor, interesul colegilor pentru explorarea noilor aplicații digitale, schimbul de experimente didactice și bune practici educaționale susținute de TIC. Formatorii au introdus conținuturile apelând la prezentări PowerPoint sintetice și bine structurate. Pentru prezentarea aplicațiilor digitale și argumentarea utilității lor în procesul de predare-învățare au folosit scurte prelegeri și dialogul frontal interactiv în alternanță cu secvențe explicative video și exerciții practice adecvate. Au fost permanent valorificate abilitățile, cunoștințele și creativitatea cursanților prin antrenarea lor în rezolvarea sarcinilor de lucru în echipă.

Amintiri de neuitat rămân întâlnirile grupului din seara fiecărei zile. Aceste activități ne-au oferit timpul necesar pentru legarea prieteniiilor, pentru schimbul de informații cu privire la particularitățile sistemelor educaționale, cultura și tradițiile diverselor țări din Europa. Excursia din ultima zi a valorificat din plin istoria și arhitectura orașului Urbino, frumusețile regiunii Pesaro-Urbino și miracolul natural al rețelei de peșteri de la Frasassi. Spectacolul creat de natură la Frasassi a fascinat întregul grup, vizual și emoțional, prin stalactitele și stalagmite create în milioane de ani de eroziune, lacuri subterane, pilonii marmoeni și perdele delicates de apă și rocă înghețată.

Decizia de a completa și depune formularul de candidatură la **ANPCDEFP**, pentru a fi evaluat în scopul finanțării participării la acest curs, prin componenta **GRUNDTVIG - programul UE pentru educație Long Live Learning**, a fost motivată în egală măsură de convingeri, curiozitate și dorința de autoevaluare. Sunt de mult timp convinsă că utilizarea și promovarea „*orizontului fără limite al învățării*”¹¹ oferit de instrumentele TIC educației și formării actualelor generații de tineri și adulți este o necesitate la care realitatea, trăită zilnic în sala de clasă sau sala de curs, ne impune să răspundem cu soluții. Pentru a progresa este firesc să ai curiozitatea și dorința de a evalua ceea ce colegii din alte țări au acumulat și folosesc în activitățile de predare-învățare, prin comparație cu ceea ce ai reușit tu să dobândești la cursurile organizate la noi și ulterior să experimentezi în colaborarea cu elevii.

Recomand, fără nicio rezervă, acest curs, care m-a informat și inițiat în valorificarea unor softuri noi cu relevanță educațională, oricărui cadru didactic interesat să învețe concret cum se realizează diverse materiale didactice în format electronic: scenariu didactic/plan de lecție, plan de unitate de învățare, secvențe animate de instruire, prelucrări video și audio, e-portofolii, etc. Cursul oferă un excelent context pentru a dobândi noi competențe în arta de a preda cu TIC. Am adunat un consistent bagaj de noutăți din conținuturile cursului, colaborarea cu colegii europeni și activitățile practice demonstrative, pe care mi-am propus sa le împărtășesc elevilor, colegilor de școală și viitorilor cursanți.

---

¹⁰ www.mahara.org

¹¹ Mihaela But - "Instrumente pentru e-learning ghidul informatic al profesorului modern", Editura Polirom, Iași, 2006

Participarea profesorilor la cursul TACCLE sau alte stagii de formare care vizează scopuri și obiective asemănătoare, organizate la noi sau oriunde în Europa, este esențială pentru nevoia de a dobândi noi competențe utile în activitatea la clasă, pentru a dobândi competențe în arta de a preda cu TIC, atât de necesară în actualele cerințe educaționale.

Formarea noastră inițială nu este o scuză pentru a ignora sau nega „bogăția informațională”¹² adusă de TIC educației. A ne „ascunde în spatele” experienței acumulate în utilizarea didacticii tradiționale nu este o atitudine pozitivă. Metodele și strategiile tradiționale sunt necesare în procesul instruirii, dar, evident, nu sunt și suficiente pentru a crește motivarea elevilor pentru studiu și a oferi soluții optime la nevoile lor. „Societatea contemporană își duce existența într-o lume a deschiderii, când mâine este necesar să știm mai mult și altfel decât astăzi, să fim capabili a face ceva ce nu am făcut niciodată, în perioada în care am învățat să facem ceva.”¹³

▪ **Relația profesor - elev sub lupa obiectivității**

Aproape zilnic venim în cancelarie după orele de curs, nemulțumiți, întristați, revoltați, întrebând: „ce se întâmplă cu majoritatea elevilor noștri de nu învață?”, „ce metode trebuie folosite pentru a-i determina să își găsească propria motivare pentru studiu sau interesul pentru disciplina pe care o predăm?”, etc. De asemenea, în diverse contexte, din ce în ce mai des auzim nemulțumirile elevilor exprimate în afirmații de genul „este greu”, „nu-mi place”, „mă enervează”, „nu-mi va folosi niciodată”, „și care-i scopul?”. Întrebările noastre urmate de răspunsuri incerte și eforturile depuse în căutarea de soluții, care, adesea experimentate, duc tot la rezultate nemulțumitoare, trebuie să fie orientate, în primul rând, spre identificarea cauzelor demotivării elevilor. Dacă la întrebarea *de ce ...?* găsim răspunsuri corecte, atunci întrebarea *cum ...?* și analiza vor conduce la soluțiile bune.

Există în literatura de specialitate dezbateri susținute de argumente științifice cu privire la câteva cauze mai puțin cunoscute, asupra cărora trebuie să reflectăm și să le analizăm pentru ca să înțelegem că atitudinea elevilor față de procesul învățării nu poate fi schimbată. Noi, profesorii, trebuie să găsim resursele interioare pentru schimbarea și adaptarea noastră la cerințele realității cotidiene trăite în sala de clasă.

▪ **Răspunsuri argumentate la întrebarea: De ce nu mai învață elevii noștri ?**

Tinerii născuți după 1990 constituie primele generații care au crescut înconjurați de produsele tehnologiei digitale. Computerul, Internetul, telefonul mobil, MP3 player-ul, camera foto digitală, tableta, gadget-ul iPhone, jocurile pe calculator sunt pentru aceste generații obiecte firești și indispensabile ale vieții cotidiene. Evoluția exponențială a informaticii și avalanșa rezultatelor ei tehnologice a „inundat” toate domeniile societății și a generat schimbări importante atât în sfera atitudinilor, deprinderilor, obișnuințelor

---

¹² Abraham Moles - “Sociodinamica culturii”, Editura științifică, 1978

¹³ R. M. Niculescu - „Dramă și metaforă în educație”, Editura Universității Transilvania, Brașov, 2006

tinerilor, cât și în cea cognitivă și metacognitivă. Terenul cel mai fertil de manifestare a consecințelor revoluției informatice a fost procesul de formare al tinerilor.

Realitatea din școală a început să dovedească faptul că, pentru motivarea efortului susținut solicitat de procesul cunoașterii, tinerii acestor generații au nevoie permanent să găsească răspuns la întrebările: *De ce trebuie să învăț despre ...?*, *Îmi sunt necesare pentru... ?*, *Când și unde le voi folosi ... ?*. Mai mult, tinerii preferă să obțină informațiile cu ajutorul Internetului nu din cărți, preferă să învețe apelând la softuri, platforme on-line și nu să studieze în biblioteci. A devenit evident că multe dintre metodele tradiționale abordate în procesul de predare-învățare nu motivează în de ajuns elevii pentru a dobândi cunoștințe și competențe prin propriile lor eforturi și căutări.

Profesorul și pedagogul american Marc Prensky, căutând răspunsuri la aceste schimbări, a publicat în anul 2001 concluziile într-un studiu. Articolul argumentează manipularea gândirii și modificările profunde la nivel cognitiv induse tinerilor de „invasia” dominantă a instrumentelor tehnologiei digitale în toate sferile vieții socio-economice-culturale și cu care ei sunt în contact permanent. Marc Prensky definește două concepte: *generația “digital natives”* și *generația “digital immigrants”* și caracterizează argumentat diferența dintre procesele gândirii lor. Prensky subliniază ideea că generațiile erei digitale gândesc și prelucrează informațiile într-un mod diferit de cel al generațiilor precedente. *“Generația digital natives gândește diferit, nu mai prost, ci doar altfel: interactiv, ludic, depășind granițele cunoscute, adică într-o manieră interdisciplinară, mai puțin sistematică în sensul tradițional al cuvântului, nerespectând în mod necesar ierarhiile consacrate, dar procedând mai mereu cu creativitate.”*¹⁴

În comparație cu generația adultă -*“digital immigrants”* care gândește liniar construind pas cu pas raționamente logice bazate pe acumulări teoretice, documentate și verificate, generația *“digital natives”* are o gândire paralelă, multitasking, rezultată din experiențe și încercări, citind și documentându-se din cărți mult mai puțin. Pragmatismul social, una dintre consecințele generate de dominația complexă a noilor revoluții, a fost adoptat fără rezerve de generațiile tinere. Elevii nu mai doresc să învețe “pur și simplu”, ei doresc să știe *de ce învață, în ce scop?*. Mai mult, pentru ei abilitatea de a acumula și capacitatea de a-și însuși cunoștințe noi foarte repede sunt cu mult mai importante decât competența de a opera cu conținuturi deja dobândite.

Academicianul francez Michel Serres a subliniat, în conferința organizată la Paris în decembrie 2007, că *„globalizarea și revoluția informatică au condus, prin transformările aduse de dezvoltarea exponențială a noilor TIC în viața cotidiană, la consecințe inevitabile care au generat o revoluție culturală și implicit o revoluție cognitivă”*.

Există studii medicale care definesc și dezvoltă conceptul *neuroplasticity* și susțin cu argumente științifice constatările lui M. Prensky și M. Serres. Neuroplasticitatea sau plasticitatea creierului este termenul generic al domeniului care studiază schimbările ce au lor la nivelul căilor neuronale, sinapselor și, implicit, al proceselor neuronale, generate fiind

---

¹⁴ M. Prensky - Digital Natives, Digital Immigrants, 2001- <http://www.marcprensky.com/>

de schimbările mediului de viață, și care, solicită inevitabil schimbări de comportament. Neuroplasticitatea demonstrează faptul că utilizarea sistematică a calculatorului și a altor instrumente TIC schimbă structura creierului uman.

În al doilea studiu publicat, Marc Prensky remarcă faptul că această revoluție cognitivă este una dintre principalele cauze ale problemelor învățământului: „*Elevii de astăzi sunt diferiți de elevii pentru care sistemul educațional era conceput să parcurgă procesele de predare și învățare.*”¹⁵ Generația “digital natives” este instruită și educată în procent dominant de profesori ale căror competențe didactice sunt certificate de excelente rezultate obținute în instruirea și educarea generațiilor anterioare anului 2000, dar care au fost formați și s-au dezvoltat profesional în alte paradigme educaționale. Incompatibilitatea dintre *digital natives* și *digital immigrants* este una dintre principalele cauze ale problemelor cu care se confruntă educația actuală și pentru care se caută soluții.

Există evident o multitudine de alte cauze ale actualului context educațional. Identificate și analizate, acestea au condus la reorientări privind educația și formarea, așa încât școala să ofere răspunsuri flexibile și eficiente nevoilor tinerilor. Efectele dezvoltării TIC au generat noi experimente didactice, motivate de necesitatea adaptării mecanismelor de control ale procesului de instruire. O provocare și o necesitate reală a educației au fost și sunt găsirea unui ”limbaj comun”, a unor noi metode didactice, pedagogice de captare a atenției, de motivare pentru studiu, de menținere a contactului și colaborării creative cu noua generație. În ultimul deceniu, IT a oferit numeroase soluții la căutările educației, susținând și încurajând constant experimentele didactice. Realizarea a numeroase softuri, platforme e-learnig și spații virtuale destinate educației au vizat direct instruirea și formarea tinerelor generații. Oportunitățile educaționale și pedagogice oferite de TIC procesului de învățare și exersare au fost create atât pentru a satisface nevoile și așteptările tinerilor, cât și pentru a facilita dobândirea competențelor solicitate lor de societatea actuală și cea viitoare. Pedagogia secolului XXI este considerată o *pedagogie a competențelor* și ea solicită profesorului modern să își însușească *arta de a preda cu TIC*.

La Congresul Internațional „Pregătim viitorul promovând excelența”, organizat la Iași în martie 2014 de Universitatea „Al. I. Cuza”, întrebarea majorității prezente adresată personalităților, care au avut intervenții, a fost: *Cum să-i facem pe elevi să învețe?* Răspunsul profesorului Gh. Rudic, cu o vastă experiență internațională, a fost formulat sub forma unui sfat: „*Educația în sine se bazează pe motiv. Nu putem motiva motivul. Studentul sau elevul trebuie să învețe să lucreze singur, iar profesorul doar să-l îndrume. Trebuie să ne învățăm să învățăm singuri, profesorii și cei din jurul nostru ne pot doar ajuta.*”¹⁶

Concluzia este că ***schimbarea ține de noi înșine!*** Da, aceasta este realitatea! Elevii nu pot fi schimbați, ei s-au născut și trăiesc în societatea digitală. Noi, profesorii, trebuie să depășim mentalitățile și inerția în a valorifica multitudine de alternative oferite de TIC demersului didactic și a ne adapta metodele de instruire și educare la interesul manifestat

---

¹⁵ M. Prensky - Digital Natives, Digital Immigrants-Part 2: Do They Really Think Differently? <http://www.marcprensky.com/>

¹⁶ Gh. Rudic - Center of Modern Pedagogy “Education without borders”, Montreal, Canada

fără rezerve de tineri pentru IT. Noi, profesorii, trebuie să ne asumăm rolul de coordonatori și colaboratori ai elevilor în procesul de învățare, să-i ajutăm cum să își identifice singuri propriile strategii și metode de a învăța, potrivite personalității lor.

Instrumentele TIC sunt obiecte omniprezente în viața cotidiană, utilizate în mod curent pentru a satisface o varietate de nevoi. TIC oferă accesul imediat la toate tipurile de informații eficientizând munca sau îmbunătățind confortul vieții. Ca educator nu poți fi împotriva utilizării lor în procesul de predare-învățare, nu poți să ignori sau să refuzi multele beneficii aduse educației. Firesc este să accepți provocările lansate școlii și formării elevilor de progresul lor și să adopți o atitudine pragmatică: explorarea acestor instrumente (ele fiind materialul didactic al instruirii actuale) și exploatarea lor pentru atingerea scopurilor educației: dezvoltarea minților iscoditoare, critice, a spiritului deschis și receptiv, a atitudinilor colaborative și tolerante. Motivul? Adulții de mâine - tinerii de azi - trebuie să fie capabili să creeze, să inventeze și să facă descoperiri utile societății lor, societatea secolului XXI.

*O documentare simplă dovedește decalajul existent între dezvoltarea ca diversitate și eficiență a mijloacelor TIC destinate educației și formarea profesorilor, dar, mai ales, decalajul între cursurile de formare urmate de profesori și aplicarea rezultatelor formării în procesul didactic. "Schimbările în domeniul educației depind de ceea ce fac și de cum gândesc profesorii. E așa de simplu și totodată atât de complex."*¹⁷ Pentru reușita schimbării importantă este colaborarea și împărtășirea informațiilor, ideilor, experiențelor, competențelor dobândite privind realizarea materialelor digitale și rezultatele experimentării lor. Practic, în cadrul colectivelor de profesori trebuie înlocuit orgoliul și individualismul profesional cu adoptarea atitudinilor deschise și spiritul muncii în echipă.

Cursurile de formare în context european oferă cadrul optim pentru însușirea și/sau dezvoltarea competențelor digitale de explorare și valorificare a instrumentelor TIC destinate instruirii școlare, informarea cu privire la apariția unor noi „unelte” informatice destinate educației și rezultatele experiențelor didactice de bună practică ale utilizării lor.

▪ **În loc de concluzii**

*"A fi un bun educator presupune a fi, în primul rând, un profesor orientat spre viitor".*¹⁸ Motto-ul lucrării esențializează misiunea profesorului modern, și anume de a educa elevii pentru viitorul lor, pentru societatea de mâine. În consecință, el trebuie să proiecteze și să gestioneze instruirea vizând permanent esența ei: „*cultivarea potențialului creativ al tinerilor*”, pregătindu-i astfel pentru o societate în care cunoașterea și „*integrarea tehnologiei contribuie la asigurarea succesului lor.*”¹⁹

Instrumentele TIC constituie o ofertă generoasă de auxiliare didactice făcută de revoluția informatică educației și instruirii, dar „*ca oricare alt mijloc didactic,*

---

¹⁷ M. Fullan - Ontario Institute for Studies in Education of the University of Toronto

¹⁸ J.W.Botkin, M. Malița - *Orizontul fără limită al învățării Lichidarea decalajului uman*, Ed.Politică, București, 1981

¹⁹ <http://www.intel.com/cd/corporate/education>

instrumentele TIC nu pot înlocui eficiența dialogului științific și afectiv-emoțional realizat în orele de clasă între profesor și elevi și nici munca individuală susținută și necesară elevului pentru însușirea temeinică a cunoștințelor. Profesionalismul și devotamentul profesorului în a împărtăși cu generozitate elevilor cunoștințele și experiența acumulată vor rămâne întotdeauna cele mai importante condiții care asigură succesul rezultatelor elevilor, dar, utilizând mijloace didactice informatice, eforturile sale vor fi substanțial reduse, iar satisfacțiile imediate și mai mari.”²⁰

---

²⁰ A. T. Sava, A. Petrovici - „Predarea-învățarea între rutină și creativitate” The proceedings of International Conference „Quality in Formal and non Formal Education”, Iași, 2011